

# Aktuální otázky teorie a praxe občanského práva

(se zaměřením na evropskou dimenzi občanského práva)

Mgr. Eva Dobrovolná

Materiály k vytvoření prezentace byly poskytnuty s laskavým souhlasem  
prof. JUDr. Jana Hurdíka, DrSc. a JUDr. Markéty Selucké, Ph.D.

# Vývojové tendence

- Globalizace zasahuje i oblast práva
- Dochází k relativizaci suverenity
- Dochází k ztrátě vlivu národních států na právo
- Dochází k restrukturalizaci zdrojů a center vlivu
- Jedno z ambiciózních center je evropská integrace (vyvážení vlivu USA a Asie)
- Cílem je „jednotný vnitřní trh“
- **České občanské právo x národní právní řády x evropské právo**

# Unifikace vs. harmonizace

- Na rozdíl od harmonizace unifikace představuje sjednocení různých právních systémů (nejen právních předpisů, ale i jednotný výklad a aplikaci)
- Unifikace organizovaná („národní“ kodex, převzetí cizího kodexu, na základě mezinárodních smluv nebo právních aktů ES)
- Unifikace spontánní (vytvoření obecných základů jednotné úpravy – zásady nebo modelový kodex)

# Cesty sjednocování práva v ES/EU

Jen ve smlouvě o založení ES užity různé formulace:

- Aproximace práva (čl. 3 a násl. SFEU)
- Koordinace právních předpisů (čl. 44/2 písm. g) aj. SES)
- Harmonizace (čl. 113 SFEU)
- **Sbližování právních předpisů (čl. 114 SFEU)+ Ochrana spotřebitele (čl. 169 SFEU)**

V praxi se rozdíly stírají.

Obecně-harmonizace reflektuje rozdílności.

# Institucionalizované iniciativy sjednocení evropského SP I.

- První myšlenky sjednocení evropského obč. práva jsou stejně staré jako evropská integrace (50. léta 20. stol.)
- 1980 ustavena Komise pro evropské smluvní právo (Ole Lando)
- 1989 usnesení EP: výzva orgánům ES započít s přípravou jednotného evropského zákoníku SP (Ú.v. ES C 158)
- Zásadní strukturaci možných řešení představila Komise v oznámení Radě a EParlamentu z 11. července 2001 o evropském smluvním právu (KOM(2001)398) – viz dále
- EP reagoval kritikou omezení rámce na smluvní právo a podpořil přijetí společné úpravy smluvního práva v EU od roku 2010

# Institucionalizované iniciativy sjednocení evropského SP II.

- Oznámení Komise 2001: 4 řešení sjednocení smluvního práva
  - Neřešit institucionálně, ponechat tržním mechanismům
  - Vypracovat nezávazné principy ke sblížení existujících právních úprav (*ius commune europeum*)
  - Zkvalitnit existující předpisy (*acquis communautaire*) a vyplnit jejich mezery
  - Přijmout na úrovni EU komplexní právní úpravu smluvního práva (všeobecná ustanovení i jednotlivé smluvní typy)
- Oznámení Komise 2003 (Akční plán pro koherentnější evropské smluvní právo. KOM (2003)68):
  - Opatření ke:
    - a) Zvýšení koherentnosti *acquis* v oblasti smluvního práva
    - b) Podpora vypracování evropských všeobecných smluvních podmínek
    - c) Zjištění odůvodněnosti neodvětvových řešení (např. volitelný nástroj)
- **Vypracování společného referenčního rámce (CFR)**

# Institucionalizované iniciativy sjednocení evropského SP III.

- 2003 usnesení EP (Ú.v. ES C 76 E) – žádost Komisi o vypracování souboru norem založených na CFR, které by byly uplatňovány metodou *opt-in* nebo *opt-out*.
- **2004 oznámení Komise EP a Radě – Evropské smluvní právo a revize *acquis*: další postup. KOM(2004)651.**
- Březen 2006 usnesení EP o evropském smluvním právu a revizi *acquis* – konečný cíl EOZ (Ú.v.ES C 292 E)
- Září 2006 usnesení EP o evropském smluvním právu – dlouhodobý cíl závazný nástroj(Ú.v.ES C 305 E)
- **2007 Zelená kniha o revizi spotřebitelského *acquis*. KOM (2006) 744. Komise upřednostňuje revizi *acquis* – *Acquis Group*, cíl vytvoření horizontálního nástroje**
- 2007 Druhá zpráva Komise o postupu v oblasti CFR. KOM(2007)447. Možnost propojení mezi CFR a horizontálním nástrojem spotř. *acquis*.
- 2008 Usnesení EP o společném referenčním rámci pro evropské smluvní právo (B6-0374/2008)
- **2008 návrh „horizontální“ směrnice o evropském spotřebitelském právu (nahrazuje 8 směrnic) – vyvolal kritiku, mj. pro princip úplné (nikoli jako dosud minimální) harmonizace – zejm. problém přísnějších národních úprav**

# Akademické iniciativy a projekty I.

- **1980 Commission on European Contract Law (CECL)** – Lando, výstup PECL
- **1999 Study Group on European Civil Code (SGECC)** von Bar, výstup DCFR
- **2002 European Research Group on Existing EC Private Law (Acquis Group)** Schulte-Nölke, výstup Principles of Existing EC Private Law (Acquis Principles)
- **European Group on Tort Law (Tilburg Group)**
- **1999 se spojila s European Centre of Tort and Insurance Law (ECTIL)** – Spier, Koziol, výstupy PETL
- 1991 Pavia Group (Evropský – Gandolfiho - smluvní zákoník – Code européenne de contrats, výstup 1. část zákoníku 2001)
- Trento Group – cíl společné základy SP (Common Core of Private Law in Europe) – Mattei, Bussani)
- 2001 Utrecht Commission on European Family Law (CEFL) – výstupy společné principy RP, nikoli evropský soubor norem RP, edice European Family Law
- 1987 Working Group for the Approximation of the Civil Procedure Law, Storme, výstup vzorový zákon k některým otázkám obč. procesu publ.1994
- SECOLA (Berlin-Humboldt-Uni, presid. prof. Stefan Grundmann)-akademická studijní společnost- mimo politická zadání
- European Drafting Committee of the Wittem Group: aktuální výstup: European Copyright Code



## Akademické iniciativy a projekty II.

- Masarykova univerzita, Právnická fakulta
  - Evropský kontext vývoje českého práva po roce 2004
    - Hlavní řešitel Prof. JUDr. Jan Hurdík, DrSc.
    - Předpokládané dokončení 2011
  - Členové výzkumných skupin
    - Acquis group – prof. Hurdík, dr. Selucká

# Současný vývoj

- Směřuje k institucionalizaci evropského výzkumu sjednocení soukromého práva
- V roce 2010 založena ELIA jako přípravná iniciativa pro zřízení (1. shromáždění podzim 2010)
- 1.6.2011 Paříž zakládající kongres ELIA
- Cíl zřízení European Law Institute

# Výhled evropeizace českého SP

## Základní problémy:

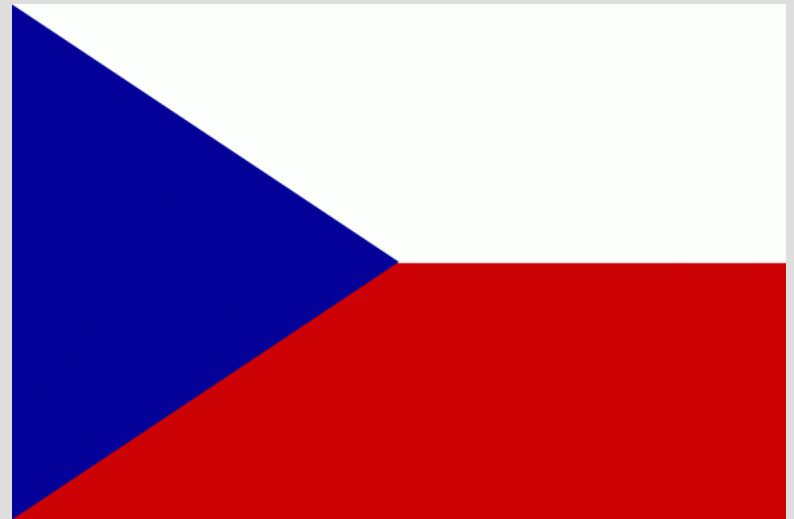
- nedostatek koordinace evropského a českého výzkumu,
- legislativní činnosti,
- vývoje judikatury a aktivní spolupráce na evropských iniciativách,
- neprovázanost akademické a politické sféry. České aktivity jsou spíše soukromé než institucionální povahy.

# Harmonizace soukromého práva v EU

- Rozhodnutí Komise 2010/233/EU – 26. dubna 2010 zřízení skupiny odborníků pro společný referenční rámec v oblasti evropského smluvního práva
- Zelená kniha o možnostech politiky pro pokrok směrem k evropskému smluvnímu právu pro spotřebitele a podniky [KOM(2010)348 v konečném znění]
- **Návrh společného referenčního rámce**

# Opční nástroj

- Chcete-li zvolit Právo EU, klikněte zde:
- Chcete-li zvolit Právo ČR, klikněte zde:



# EVROPSKÉ SPOTŘEBITELSKÉ PRÁVO

- Obecně
- Odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku
- Spotřebitelský úvěr
- Nové smluvní typy – např. timesharing, cestovní smlouva
- Horizontální směrnice o právech spotřebitelů

# EVROPSKÉ DELIKTNÍ PRÁVO

- **PETL**
  - Obecně
  - Předpoklady odpovědnosti za škodu
  - Princip „casum sentit dominus“
  - Institut právem chráněného zájmu
  - Princip subjektivní odpovědnosti
- **DCFR**



Děkuji za pozornost!

